

»Okol' r't u aržet«

Jérebca - za poleti in pozimi

✍ in 📷 Blaž Stres

Se vam je že zgodilo, da ste komu omenili, da greste plezat v Jerebico, in je najprej zavil z očmi: »Pa se ti da hoditi tja gor po tako dolgem dostopu?!« Po svoje ima prav, a vendar - gore brez dostopa ni. Seveda pa so krajši ali daljši. Jérebca, kot ji rečejo Ložani, je mogočna gora, nekoliko bolj skromne višine, a to ji ne jemlje čara, saj je od vsepovsod strma in višinska razlika od izhodišča pri bivši karavli v Možnici presega 1200 m. Mnogi poznajo čare južne in severne stene, kjer so speljane dandanes sicer že kar preveč zaprašene, a legendarne smeri. Svoj čas so burile duhove in marsikomu niso dale spat. In marsikdo se tudi danes ne more znebiti občutka, da je primorska petica v Jérebci mogoče malo težja od kake druge. V osemdesetih letih je bil to poligon, kjer se je dalo plezati zanimive tišočetrske grupe tako rekoč skoraj od karavle v Možnici, v zimskem času pa plezati skalne smeri v južni steni. Po ustnem izročilu pa tudi bežati pred presenečenimi graničarji ali tečnimi laškimi patroljami ... Vse to iz preprostega razloga - po grebenu poteka državna meja. Ko je rajnko mater Avstrijo zamenjala Mussolinijeva mačeha Italija, so se ljudje naučili, da »more biti kontrabant koristna stvar«. In danes, ko spet odkrivamo Snežno sedlo, Mrzle in Bele vode, nas nepoznavanje zgodovine lahko privede v preseñetljive položaje. Zato pazite, da po vljudnem vprašanju za smer ali dovoljenje za parkiranje, ki ste ga zastavili v tujem jeziku, ne uzrete nejevernega pogleda na registrsko tablico vašega avtomobila in slišite grenkega vprašanja: »A pri vas ne govorite več po naše ...?!«

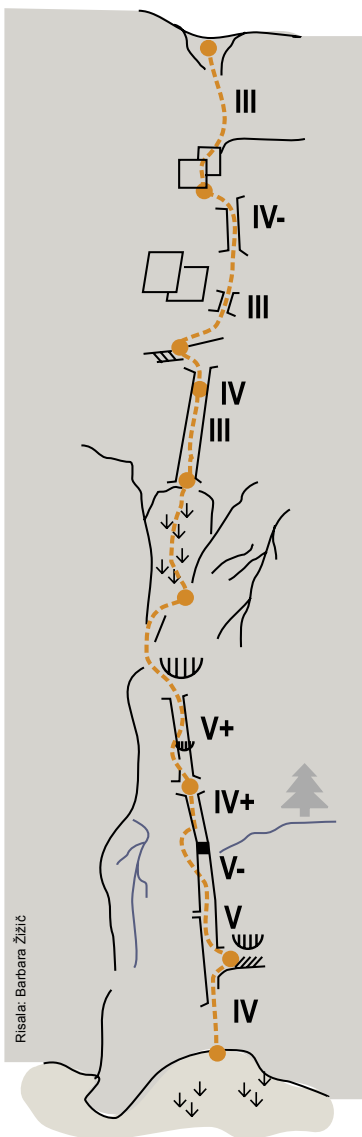
V drugem raztežaju Spominke smeri

Prvi skok

Tretji skok

SPOMINSKA v južni steni Jerebice

Risala: Barbara Žžič

Četrty skok

Proti vrhu

Vzhodni raz

Spominska smer (V/III, 300 m) in zgornji del smeri Vzhodni raz (III, pozimi do 70°, 150 m)

Dostop: Skoraj neverjetno je, koliko vojn so prenesli ljudje iz teh dolin, na katere vam pade pogled z Jérebce: od raznih prazgodovinskih prask, križarskih in Napoleonovih vojn do polpreteklih ran iz prve in druge svetovne vojne. Že kmalu po tistem, ko pustite avto ob bivši karavli v Možnici, lahko pri dostopu pod južno steno sredi strmega bukovega gozda na nekoliko izpostavljenih pečinah z malo pozornosti opazite grobe betonske ostanke opazovalnih utrdb rezervnih avstrijskih položajev, namenjenih zadržati morebitni preboj italijanskih enot s položajev okoli Velike Črnelske špice po dolini Možnice. Zložna lovska pot, ki jo je treba seveda spodaj na gozdni cesti najprej najti, nas v zavojih popelje po razgibanem pobočju, kjer se je treba včasih tudi za kaj prijeti. Ampak prava poslastica nas čaka, ko po dobre pol ure lovske stezo ob stiku z grapo zapustimo in zavijemo desno navzgor v strme bele plati,

po katerih skozi zanimive detajle (III) priplezamo na zgornje travnato pobočje, ki ga na desni strani omejujeta Mala Jérebca in nad njo Vzhodni raz (poleti 1 h, pozimi v snegu 2,5 h).

Opis: Spominska smer, ki sta jo podpisala Albin Kapitan in Jože Rakušček, je nastala 9. 10. 1976 in sledi zajedi v desnem delu stene. Zanimiva vstopna raztežaja potekata po široki in na nekaterih mestih globoki zajedi, kaminu, po katerem plezamo izmenično po ploščah in kaminsko. Prvotno sta bila raztežaja ocenjena s V. Tretji, nekoliko krajši raztežaj nas zgoraj pripelje v grapo, ki jo prekinjajo posamezni skoki. Te je mogoče obplezati po levi (zahodni) strani grape, ki nas privede na zgornji del Vzhodnega raza. Pogled z raza na vso dolino Koritnice z Jalovcem in Mangartom, pa na Log pod Mangartom na eni strani ter na dolino Možnice z zidom severnih sten Rombona, Prišne glave, Ribežnov na drugi strani je v zimskem soncu vsakič znova osupljiv. In šele pogled na Loško steno iz te perspektive razkrije vso njeno velikost. Čeprav je, ko smo na grebenu, tehnič-

Pogled na Zahodne Julijce

Pogled na Loško steno

Na vrhu

Jerebica iz vasi Strmec

📷 Vladimir Habjan

no težji del vzpona že za nami, je pred nami še zanimivo grebensko prečenje, ki se pozimi s svojimi opastmi lahko spremeni v pravo avanturo. Najprej dokaj položnemu grebenu sledimo tako, da plezamo po njegovi južni strani, in ko dosežemo prvi stolp, splezamo dobrih 50 m navzdol v škrbino. Od tam splezamo po bolj izpostavljenem grebenu na drugi stolp, kjer pa je najbolj eleganten prehod na drugo sedlo možen po severni strani grebena. Zimski prehod z osvetljene južne strani v bolj odprto severno steno doda še veličasten pečat velikih tur, saj so prehodi zračni. Da vtisi ne bi zbledeli, je pika na i največkrat ravno opast nad še zadnjimi stotimi metri vzpona po pobočju na severni strani glavnega vrha. Navadno jo

je treba prevrtati, saj rama na severni strani in vršni greben tvorita pravi kot, na katerem sloni vsa opast (poleti 3 h, pozimi 5 h).

Sestop: Zimski vzpon na vrh Jerebce je poseben zlasti zato, ker je pot z njega v dolino še dolga. V območju letne poti je treba prečiti ves mejni greben do sedla in sestopiti v dolino Možnice. V smeri letne poti le rahlo navzdol prečimo pobočja, lahko pa se odločimo za nadaljevanje prečenja vsega

grebena Jerebce. Navadno se sneg zaradi južne lege predira, ura je že pozna, usta pa žejna. A kljub temu ne zamudite pogleda na Viš in komaj vidni Špik nad polico v zimskem večernem soncu. Kjer letna pot preči Krivi rob po severni strani, je treba pazljivo oceniti nevarnost plazov, saj bomo prečili dolgo osovno travnato pobočje, na drugi strani pa prečili proti križišču slovenskih in italijanskih planinskih poti na sedlu ter nadaljevali v Možnico (poleti 1,5 h, pozimi odvisno od razmer, približno 2,5 h).

Vodniška literatura:

Igor Škamperle, Edo Kozorog: Možnica in Koritnica. Plezalni vodniček. PZS, Ljubljana, 1985. ○

ZNIŽANJE

POHODNIH HLAČ IN OBUŠTVE

20 %

Velja za izbrane modele do razprodaje zalog!

3S SPORT d.o.o., Perovo 25, SI 1240 Kamnik | Tel: (0)1 839 44 04 | GSM: 031 329 999

3S

SPORT

www.3s-sport.com